

Usko Kemppi

**MYLLÄRI JA
KIRKKOHERRA**

Tämän näytelmän esitysoikeuksia valvoo
Suomen Näytelmäkirjailijaliitto
Finlands Dramatikerförbund ry

www.naytelmat.fi

Vironkatu 12 B 13, 00170 HELSINKI
puh. 09-1356 796
www.sunklo.fi

Tekstin luovuttaminen kolmannelle
osapuolelle kielletty

MYLLÄRI JA KIRKKOHERRA

1-näytöksinen näytelmä
Vanhan aiheen mukaan vapaasti
Usko Kemppi

MYLLÄRI ja KIRKKOHERRA

Franco Sacchettin (1335 - 1400) tarinan mukaan
vapaasti kirjoitettu 11 - näytöksinen
(3 -kuvaelmainen) näytelmä.

Kirjoittanut Usko Kemppi

H e n k i l ö t:

MESSER BERNABO	Milanon herttua
PATER FRANCISKO	kirkkoherra
CINO	kirkkoherran mylläri
CHICHIBIO	herttuan kirjuri

Tapahtuu herttuan paltasissa Milanon lähellä Vuonna 1390.

I K U V A E L I V I A :

ESIRIPUN EDESSÄ

Vain vasen kulmaus valossa.

Kirjurin pöytä, jonka ääressä Chiehibio työskentelee merkiten tarinaa kirjaan suurella sulkakynällä.

CHICHIBIO:

(Mutisee kirjoittaessaan) Messer Bernabo, Milanon ja samalla minunkin, kirjuri Chichibion herra ja valtias on käskenyt merkitä muistiin tämän kertomuksen, koska se voittaa sukkeluudessa monen muun. Ja piste. - Messer Bernabo, Milanon ruhtinas käymissään sodissa urheaksi tunnustettu ja pelätty on oikeamielinen ja ankara, mikäli koskee etenkin kaiken maailman veijareita ja poppamiehiä, mikäli nämä eivät kiinni joutuessaan ole niin sukkelasanaisia ja häpeämättömän hauskoja että sillä keinoin estävät kaulansa venymisen yli hengenkestorajan. Piste. Messer Bernabo, ollen itse harvinaisen älynlahjat omaava on suuri pilojen ja kaskujen ystävä ja on hänellä tapana huvittaa itseään kaikenlaisten kompien ja arvoitusten keksimisellä ja palkitsemalla nokkelat vastaukset tai saattamalla tyhmempiälyiset naurunalaisiksi ja häpeään. Piste.

- Tämä kertomus, jonka muistiin merkitsemisen jalosukuinen herrani Messer Bernabo on tehtäväkseni antanut koskee lähiseudun kirkkoherraa, Pater Franciskoa sekä *(lauseen aikana valo himmenee ja sammuu.)* Messer Bernabon kahta jalorotuista, erittäin kaunismuotoista vinttikoiraa (Valo leimahtaa yli näyttämön kirkasaurinkoiseksi päiväksi, Ruhtinas Bernabon palatsissa renesanssiaikainen laaja sali tai parvekekäytävä takana olevine laajoine pilari-ikkunoineen.

Kirjuri jatkaa kirjoittamistaan.

Messer Bernabo, komea keski-ikäinen mies ja kirkkoherra Pater Francesko, hvinvoiva, munkinkaapuinen ja -huppuinen seuraa ruhtinasta hykerrellen hermostuneena käsiään ja kumarrellen anteeksipyytävästi.)

BERNABO:

Sellaisia vinttikoiria ei ole muualla koko Italiassa!

PATER:

E-ei varmasti, olen siitä aivan vakuutettu.

BERNABO:

Ne juoksevat kuin salamat ja sieppaavat nopeajalkaisimmankin kauriin kuin haukka kömpelön kyyhkysen.

PATER:

(Päätään huojutellen) Ooo, ne ovat todella ihmeellisiä

BERNABO:

Olen saanut ne lahjaksi germaanien kuninkaalta, ne ovat ainakin kolmen turnajaisratsun arvoiset ja nyt, Pater Francesko, *(katsoo vihaisesti Pateriin)*

PATER:

Mi-mi-minä kuuntelen, MesseBernabo

BERNABO:

Nyt niissä on syyhy

CHICHIBIO:

(Ponnahtaen kauhistuneena seisomaan) Syyhykö, teidän korkeutenne! *(Pater ähkii itseksensä, tilanteen tuskallisuudessa)*

BERNABO:

Syyhy. - Minä annoin koirat teidän hoitoonne, Pater Francesko. No? Eikö teillä ole mitään sanomista?

PATER:

Se on, se on käsittämätöntä. Olen yrittänyt parhaani.

BERNABO:

Älkää lainkaan yrittäkö kiemurrella, hyvä kirkkoherra! (*Kään-
tyy puhumaan Chichibiolle, joka ponnahtaa pystyyn ja kuunte-
lee liioitellun kiinnostuneena ja mukana eläen*) Voitteko käsittää
nolostumiseni, kirjuri Chiehibio, kun tänä aamuna, kesken par-
haan ketunajon ihmeelliset koirani istahtivat maahan ja rupesivat
raapimaan itseään kuin riivatut.

CHICHIBIO:

(*Puristellen kasillään ohimoitaan*) Ooo, minä olisin vaipunut
häpeästämään alle, Messer Bernabo!

BERNABO:

Voitte kuvitella minkä naurunrähäkän se nosti muiden herrojen
kesken. Ja kettu tietenkin nauroi kaikkein makeimmin!

PATER:

(*Muka tietämättä*) Mistä kummasta ne olisivat saaneet...

BERNABO:

Suoraan sanoen: Teidän likaisesta talostanne! Ne olivat laihoja,
nälkiintyneitä ja te olitte päästäneet ne temmeltämään kylärak-
kien kanssa!

CHICHIBIO:

Mitä minun pitää uskoa teistä, Pater Francisko.

PATER:

Jos nyt todella on käynyt niin että ne ovat sairastuneet

BERNABO:

Vieläkö te yritätte epäillä sitä! Niiden silkinhieno karva putoaa
kuin ilmasta sataisi lunta. Teidän on parannettava ne!

PATER

(*Vastahakoisesti myöntyen*) Jos se todellakin on scabis, eli syyhy,
en suinkaan halua uskoa teidän keksineen koko juttua vain vahin-
goittaaksenne minua, niin tiedän että sairautta on yhdeksää lajia.

BERNABO:

Ottakaa sitten selvät mitä lajia tämä on!

PATER:

Ei se ole niin tärkeätä. On vain käytettävä lääkkeitäkin yhdeksää
lajia. Ja aineideii lukumäärä on tärkeämpi kuin aineiden laatu.
Voiteeseen tarvitaan: suolaa (*laskien sormillaan*) voita ja vettä.
Sitten tervaa, sianihraa, elävää hopeaa ja lisäksi paria muuta ainet-
ta, mitä tahansa.

BERNABO:

Hyvä on, tehkää siis lääke! Joka tapauksessa parahin kirkkoherra,
saatte maksa.a minulle, (*kirjurille*) Pankaa muistiin, Chiehibio!
(Paterille) kipurahoja ja sairaanhoito kustannuksia - ne ljä floriin-
ia.

PATER:

(*Kauhuissaan*) Neljä, floriinia! Oi Äiti Maria!

BERNABO:

Ottakaa huomioon, että minulle naurettiin! Siitä saisitte maksaa
floriinin lisää, mutta - tahdon olla kohtuullinen

PATER:

Tämä vie minut perikatoon! Armahtakaa!

BERNABO:

Liioittelette, Isä Francisko. Neljä floriinia on tosin rahaa, mutta
teillä on melkoiset tulot kirkkoherran tiluksistanne, viinitarhast
anne ja - todellakin - nostatte vielä Monte Piccolon luostarin tu-
loista kymmenykset. Chiehibio: - neljä floriinia!

CHICHIBIO:

(Kirjoittaen) Neljä floriinia

PATER:

(Käsiään väännellen) Tämä vie minut perikatoon, Messer Bernabo! Minä en ole rikas, päinvastoin vaikka minulla onkin melkoiset tulot, kiitos oppineisuuteni, joka on tehnyt minusta kirkkoherran! Menoni ovat myös suuret, ruokahaluni on hyvä - syön asemani mukaisesti, mutta vain neljästi päivässä, välipalojahan emme voi laskea mukaan.

BERNABO:

(*Kiusoitellen*) Ellemme laske välipaloja mukaan

PATER:

Niin, pieni alkupala tai ateria, varhaismessun jälkeen ja keskikokoinen jälkipala ennen puolenyön messua;

BERNABO:

Mutta eikös se jo vaadi aikamoista viinimäärää palan paineeksi

PATER:

Niin no kieltämättä se tuo tullessaan janon ja viinitarhojeni antiimet käytänkin kokonaan itse. Tällä kaikella olen tahtonut selvittää teille, jalo herra, etten mitään ole voinut säästää ja että neljä floriinia on minulle kauhistuttavan suuri summa!

BERNABO:

Hyvä Pater, valituksenne ei ole kyennyt herättämään sääliäni . (*Äkkiä miettien*) Mutta mitä sanoittekaan äsken? Kiititte oppineisuuttanne, joka on tehnyt teistä kirkkoherran? Hm. Ehkä minä säästän teille ne neljä floriinia jos...

PATER:

(Ilahtuen) Nöyrin kiitokseni Messer...

BERNABO:

Odottakaa! - Kunnioitan oppia ja suurta viisautta, siksi teen nyt teille ehdotuksen. - Merkitse muistiin Chichibio! - Minua vaivaa neljä ajatusta, ja vaikka olen miettinyt niitä pitkät ajat en keksi ratkaisua. Ehkä teidän oppineisuutenne voi selvittää ne minulle.

PATER:

Totta kai, aivan heti! Esittäkää ajatuksenne niin vastaan suoralta kädeltä! Ettekä sitten vaadi niitä neljää floriinia?

BERNABO:

En, mikäli vastauksenne tyydyttävät minua. Kuunnelkaa siis tarkasti: ***Kuinka pitkä matka on täältä taivaaseen?***

(Pater ällistyy samoin Chichibio nöstää katseensa ja katsoo ihmeissään miehiin)

PATER:

Niin että mitä?

BERNABO:

Kuulitte kyllä kysymykseni toinen on tämä: ***Kuinka paljon messissä on vettä?*** (*Chichibio huomaa Bernabon laskevan leikkiä ja vilkaisee itseksensä hihittäen Pateriin. Kirjoittaa sitten innokkaasti*)

PATER:

(*Tuskan hien kihotessa otsalle*) Vettä? Paljonko vettä?

BERNABO:

Sitten kysymys, - johon teidän kirkonmiehenä on helppo vastata: (*osoittaen sormellaan alaspäin*) ***Mitä tuolla alhaalla helvetissä puuhataan?***

PATER:

Tätä tämä o-on sentään liikaa...

BERNABO :

Mutta sitähan te olette tutkinut koko elämänne! Ja viimeinen kysymys, joka minua kiinnostaa sangen suuresti: Minkä arvoinen minä olen rahassa mitattuna?

(Sekä Pater että Chichibio tuijottavat tyhmän näköisinä)

PATER:

Herra armahda!

BERNABO:

No - antakaahan tulla, hyvä kirkkoherra!

PATER:

Tällaisia kysykymsiä ei ikinä luettu minun koulussani. Pyydän nöyrimmästi, Messer Bernabo, antamaan minulle miettimisaikaa vain viikko, tai kuukausi

BERNABO:

Vain huomiseen. Odotan teitä luokseni tähän samaan aikaan. Ellette pysty vastaamaan, jätätte neljä floriinianne kirjuri Chichibion haltuun. Jääkää näkemiin Pater Francisko.

PATER:

(Aivan pyörällä päästään) Paljonko meressä on vettä? *(Kumartaa Bernabolle)* Minä mietin, mietin koko yön *(kävelee pois)*

BERNABO:

(Kahden Chichibion kanssa) Huvittaapa todella kuulla, mitä tuo vanha veijari keksii. Nokkeluudella tällaisista kysy myksistä selviää.

CHICHIBIO:

Aivan niin, herrg, hiukan vain nokkeluutta ja - selvä on!

BERNABO:

(Äkkiä) Niinkö? Olet kenties jo ratkaissut ne?

CHICHIBIO:

(Nolostuen) Minäkö? -Suokaa anteeksi, minun virkanihan on vain merkitä muistiin vastauksia, ellette pane pahaksenne.

(Kumartaa syvään)

BARNABO:

Muistakin sitten kirjoittaa kaikki tarkasti talteen. *(Menee nopein askelin pois näyttämöltä)*

(Chichibio kumartaa ja istuu sitten kirjoittamaan.)

CHICHIBIO:

(Mutisten) Viimeinen kysymys; Minkä arvoinen minä olen rahassa mitattuna *(Ensin sammuu valo - äskeisen repliikin aikana - näyttämöltä, jää vain valokehä Chichibion pöydän ympärille Sitten sekin sammuu.)* *(Pimeän aikana rupeaa kuulumaan mandoliinilla soitettuna "Ve netsian karnevaalit.")*

II KUVAELMA

Kirkkoherran talossa.

Kirjurin pöytä ja tuoli paikallaan. Näyttämöllä olleet vähälukitietiset ruhtinaan huonekalut ym. poissa, tilalla jokin jyrävä, talonpoikaisempi tuoli ja arkku. Taka-ala pilari-ikkunoineen ja puutarhataustoineen ennallaan. *(Valo leimahtaa näyttämölle.)*

(MYLLÄRI CINO istuu lattialla takaseinän luona jalat ristissä allaan ja laulaa laiskan näköisenä, silmät ummessa. Hän joko itse soittaa mandoliinia tai soitto kuuluu jostain takaa)

(MYLLÄRI CINO istuu lattialla takaseinän luona jalat ristissä allaan ja laulaa laiskan näköisenä, silmät ummessa. Hän jo, ko itse soittaa mandoliinia tai soitto kuuluu jostain takaa)

CINO: Taas kirkas päivä loistaa,
kevät jälleen tullut on,
soi helske nyt kaikkialta
karnevaalikarkelon.
Taas ruusuin tuoksu huumaa;
serpentiinit lennähtää,
niin täynnä tunnetta kuumaa
kevät vallaton on tää!. ,
Käy kaduilla karkelon huiske
kevät irti päässyt on!
Vaan iltaisin taas lemmenkuiske
täyttää puistoin pimennon.
Soi kitarat ja mandoliinit
kevättaikaa tulvillaan,
ja hehkuvat etelän viinit
satumaaksi muuttaa maan!

ÄÄNI TAKAA:
(Huutaa kauempaa) Oino, mylläri missä sinä olet? Tule autta-
maan!

OINO: (Välittämättä huudosta)
Signorina, kanaaleilta
kaikuu laulu riemukas,
sua pyytää gondooliinsa
karnevaalin kuningas.
Hei, kaikki riemuhun mukaan,
kerrankin saat tanssia !
ja surra ei saa nyt kukaan,
kaduillas' Venetsia!

On jokainen meistä nyt rikas:
koko kevät meidän on!
Ja nauru ja laulu on meidän,
ja hehku auringon!
Soi kitarat ja mandoliinit
kevättaikaa tulvillaan,
ja hehkuvat etelän viinit
satumaaksi muuttaamaan!

(Cino hymyilee autuaallisesti nojaten seinään)

ÄÄNI TAKAA:
Lopeta jo se hoilaaminen, nyt on työaika!

CINO:
(Silmät edelleen ummessa) Ette ole kantaneet vasta kuin kolme
säkkiä kumpikin. Minä pystyn kyllä laskemaan vaikka laulankin
Laiskottelette ja teette pian arvon kirkkoherrastamme köyhän
miehen.

ÄÄNI TAKAA:
Isä Francesko on rikas, niin että säkki hitaammin tai nopeammin
- yhdentekevää!

CINO:
(Hypähtää jaloilleen ja kääntyy huutamaan puutarhaan) Eikä ole
Minä olen hänen myllärinsä ja teidän oma laiskottelunne koskee
myös minun palkkaani!

ÄÄNI TAKAA:
Sen kun sitten tartut säkin kulmasta kiinni!

CINO:
(Haukottelee) Ei sovi!. Minähän olen hänen pyhyytensä kirkko-
herran päämylläri ja ylimylläri, siis pääylimylläri, minä vain val-
von että työ käy.

ÄÄNI TAKAA:

Ja pitkät luikut! Suunsoittaja sinä olet pahinta sorttia ja kuolet vielä hirsipuussa!

CINO:

Aion kyllä yrittää maa ilmassa vielä korkealle, mutta en sentään hirsipuun nokkaan saakka!

ÄÄNI TAKAA:

(Ähkyn raskaan taakan alla) Äh, paholainen, kuinka tämä painaa!

CINO

Olethan sinä, veliseni, jaksanut raahata kymmenen kertaa ras-
kaampaakin taakkaa!

ÄÄNI TAKAA:

Mikä se sellainen taakka muka on?

CINO:

(Nauraen) Sinun syntiesi taakka! Hahaha! *(Kääntyy näyttämölle
päin. Huomaa Raterin tulevan - ensin näkymättömissä. Kohentaa
ryhtiään, odottaa)*

*(Pater Francesko tulee näyttämölle laahustavin askelin, pää pai-
nuksissa, huomaamatta Oinoa)*

CINO:

Hyvää huomenta, Pater Francisko. Miksi kuljette noin murheen
murtamana, vaikka Herra on antanut meille yhden ihanimmista
aamuistaan?

PATER:

(Synkästi) En näe aurinkoa, en kesän kirkkautta. Kaikki on pi-
meätä ja mustaa.

CINO:

Hyvänen aika, onko silmiinne tullut, jokin vika? Kaihiko?
- Juoksenko noutamaan parturia iskemään suontanne?

PATER:

(Istuutuu raskaasti) Sellaiset konstit eivät nyt auta. Olen elämäni
pahimmassa pinteessä. Minä olen mennyttä miestä huomenna
neljää florinia köyhempi.

CINO:

Mitä te puhutte? Sellainen summa rahaa! Kertokaa toki, mistä
oikein on kysymys? Ehkä minä voisin auttaa teitä?

PATER:

Tuskin kukaan voi auttaa minua, sinä kaikkein vähimmin, joka
olet oppimaton mylläri, etkä tiedä jumaluusopista etkä tähtitie-
teestä mitään. Näihin asioihin ei edes kuningas Salomo olisi
kyennyt vastaamaan.

CINO:

Kylläpä olettekin. sitten sotkeut unot pahoihin asioihin! Tuota,
tehän olitte Messer Bernabon palatsissa tarkoitan vaan että niistä
koiristako siellä oli kysymys?

PATER:

Niistä juuri. -Tottahan minä tiedän että niissä on syyhy, mutta
eivät ne sitä minusta ole saaneet.

CINO:

Uhkasiko hän rangaista teitä ja - kenties minuakin?

PATER:

Hän vaatii minulta neljä florinia

CINO:

(Viheltää ihmeissään) Mikä summa!

PATER:

Hirvittävä! Ja sen takia, Cino, minä en voi maksaa sinulle tämän
vuoden palkkaa.

CINO:
(Kauhistuen) Minunko muka pitää kärsiä joidenkin koirien takia!
Meidän on keksittävä jokin keino, pelastus

PATER:
Olisi yksi, ellei se olisi aivan mahdoton.

CINO:
Sanokaa toki!

PATER:
Hän vaatii minulta vastausta kysymyksiin, jotka itse paholainen on kuiskannut hänen korvaansa minun pääni me noksi!. Et sinä kuitenkaan mitään ymmärrä, mutta jos ymmärtäisit, niin mitä vastaisit tähän: Kuinka pitkä matka on täältä taivaaseen?

CINO:
Jiaa-a (Miettii ankarasti) Ainakin silloin kun henki lähtee tappelussa, ei taivas ole tikarinterää kauempana; mutta ei kai hän sellaista tarkoittanut?

PATER:
Ent ä kuinka paljon meressä on vettä, mitä alhaalla helvetissä puuhataan. Ja sitten tuli pahin: Minkä arvoinen: on Messer Bernabo rahassa mitattuna? (Huokaa raskaasti) Ei sellaisissa kysymyksissä ole mitään järkeä, mutta ne ovat nyt suuren rahan arvoisia! Voi minua onnetonta! (Painaa päänsä käsien varaan)

CINO:
Mietitäänpiä asiaa. Koska koko juttu on lähtöisin koirista, on näihinkin kysymyksiin koira haudattuna eikä koko asialla ole mitään tekemistä jumaluusopin ja tähtitieteen kanssa .
Siispä minäkin voisin ratkaista arvoitukset .

PATER:
Sinäkö muka, kun en kerran minäkään

CINO:
Minä olen aina pitänyt arvoituksista ja taikatempuista. Mitähän, jos tekisimmekin herra ruhtinaalle pienen kepposen?

PATER:
(*Epäillen*) Minä en ainakaan enää uskalla mennä sinne!

CINO:
Mutta jospa minä menisin? Antaisin hänelle sanan sanasta.

PATER:
Mitä järjetöntä tuo on? Kuinka sinä voisit mennä hänen eteensä , minus tahan on kysymys? Ja mitä sinä muka vastaat.
Mene pois ja anna minun jäädä murheeni kanssa kahden.

CINO:
Menetättekö mieluummin ne neljä floriinia? - No hyvä. Luulenpa jo tietäväni jotain noista kysymyksistä ja loput mietin aamuun mennessä. Pater Francisko, me teemme näin: Aamulla me vaihdamme vaatteita, minä vedän ylleni tuon kaapunne ja kun pidän hupun kasvojeni suoja ei hän voi tuntea minua.

PATER:
Mutta ellet onnistukaan?

CINO:
Silloin lupaan ottaa vastaan selkäsaunan, ja kerron hänelle itse keksineeni koko kepposen. Ette te siinä mitään menetä mutta hyvässä onnessa floriinit voivat jäädä taskuunne!

PATER:
Poikani, kevennät kovin taakkaa sydämeltäni. Minä annan sinulle siunaukseni, tai - minä mietin asiaa (*haukottelee*) Taitaa olla keskipäivän aika, jätä minut nyt miettimään.

CINO:
(Vilkaisee ulos) On tode llakin siestan aika ••• (haukott elee)

minäkin ajattelen, ellen satu nukahtamaan kesken kaiken.
Jääkää hyvästi, Pater Francisko, heti kukonlaulun aikaan tulen herättämään teidät (*Menee haukotellen pois*)

PATER:

Hän on onnen miekkonen, voi nukahtaa keskellä päivää huolia vailla. (*korjaa asentonsa mukavammaksi, haukottelee*) Minä poloinen sensijaan en tule saamaan unen ripettä silmiini (haukottelee) koko loppuelämäni aikana (*Silmät sulkeutuvat. Hän nukahtaa. Voimallinen kuorsaus.*)

(*Valo sammuu. Kuuluu mandoliinilla soitettu ”Venetsian karnevaalit”*)

(*Pimeän aikana näyttämö vaihtuu I kuvaelman palatsiksi*)

II K U V A E L M A:

Ruhtinas Bernabon palatsissa, kuten I kuvaelmassa.

(On hyvin varhainen aamu . Kukko kiekuu.)

(Chichibio tulee taustasta unisin, laahustavin askelein, haukotellen hartaasti ja kävelee pöytänsä luo asettaen sille kirjan ja sulakynän. Katsoo myös ympärilleen, että kaikki on siistissä kunnossa.)

CHICHIBIO:

Kukko ja ruhtinas Bernabo ,. siinä minulla on oiva pari , joka *ei anna aamun olla rauhassa! Hohhoih, kun olisikin uni vielä maistunut! (Takana kolkutetaan kepillä seinään) Kuka siellä? Tulkaa sisään vaan! - Kylläpä tänä aamuna kaikki ovat virkkuja.*

CINO:

(*Tulee näyttämölle pukeutuneena Paterin kauhtanaan, huppu silmillä*):*Rauha teille kirjuri Chichibio .*

CHICHIBIO:

Kas vain Pater Francesko, olettepa kovin aikainen! Rehellisesti sanoen en uskonut teidän tulevan tänne lainkaan.

CINO:

(*Jäljitellen arvokasta Pateria*) Mikä on saanut pieneen päähänne moisia ajatuksia kirjuri Chichibio? Jos minun olisi pitänyt nyt lähteä tuomaan ne neljä floriinia, olisi matka ollut pitkä ja vaivaloinen ja vaatinut runsaasti aikaa , mutta - te ette saa niitä rahoja! Huvittavaa, eikö olekin?

CHICHIBIO:

(*Ihmetellen*) Ette kai kaikella tuolla tarkoita että luulette tietävänne vastaukset?

CINO:

(*Kävelee tehostetun arvokkain askelin taka-alalla*) Minä en olenkaan luule.

CHICHIBIO:

No mutta mitä?

CINO:

Vaan minä tiedän. Minulle niiden miettiminen ei tuottanut lainkaan vaikeuksia. Missä on herranne Messer Bernabo, olkaa hyvä ja ilmoittakaa tuloni hänelle !

CHICHIBIO:

(*Yhä ymmällään ”Paterin” asenteesta*) Ky...kyllä, herra kirkkoherra. Hän on kyllä jo hereillä. (*Menee nopeasti pois*)

CINO:

(*Ottaa hupun päästään*) Huhhuh! (Katsellee ympärilleen kiinnostuneena. Menee istumaan ruhtinaan tuoliin, ottaen mahtavan asennon.)

*(Ulkopuolelta kuuluu askeleita. Cino hypähtää taustalle, varjoisaan kohtaan ja vetää hupun suojaamaan kasvojaan.)
(Bernabo aamuvirkeänä ja Chichibio tulevat. Bernabo menee puhuessaan istumaan tuoliinsa, Chichibio pöytänsä luo odottaen kirjoitettavaa.)*

BERNABO :

Hyvää huomenta, kirkkoherra, en osannut vielä odottaakaan teitä. Toivottavasti nukuitte hyvin?

CINO:

Kuin tukki, kiitos vaan kysymästä!

BERNABO :

Kuinka sanoitte ?

CINO:

Pivi vai sanoa, että Pax vobiscum, teidän ruhtinaallinen korkeutenne. Herään auringon kanssa samaan aikaan, siitä pitää kyllä punakirjava kukkomme huolen. Se on kyllä niin jumalattoman riivattu kiekumaan ettei...

BERNABO:

(Keskeyttäen ihmetellen) riivattu!

CINO:

(Huomaa osansa) Tarkoitin tietenkin, että Luojamme on antanut sille niin hertnaisen heleän äänen, ettei siihen voi olla heräämättä. Olen nyt saapunut kutsustanne.

BER NABO:

Ja tuotte minulle floriinit? (Ojentaen kätensä)

CINO:

Mitä on raha hengen rikkauden rinnalla! Jos sallitte, vastaan kysymyksiinne.

BERNABO:

(Kiinnostuneena) Hyvä! *(Chichibiolle)* Chichibio, onko kynäsi valmiina? - (istuu mukavammin, hymyilee hieman ivallisesti) No niin, hyvä Pater, antakaapa kuulua!

CINO:

Niin, kaksi ensimmäistä kysymystä ovat sangen laskuopillisia ja eräitä mittaustieteen suurimpia saavutuksia.

BERNABO:

Ja kuka ne muka on ratkaissut ?

CINO:

Minä, teidän korkeutenne. - Matka täältä taivaaseen? Jos vältämme matkalla mutkia ja poikkeamia tähtien puoleen, kertyy pit uutta sinne täsmälleen kolmekymmentäseitsemän miljoonaa kahdeksansataaviisikymmentäneljätuhattaseitsemänkymmentä ja kaksi puolikasta penikulmaa, kaksikymmentäkaksi askelta ja vaaksanmitta.

(Bernabo on, kuunnellut tarkkaavasti. Katsoo epäuskoisesti ja samalla hämmästyneenä Oinoa Chichibio tuijottaa Oinoa suu auki, sulkakynä koholla)

BERNABO:

Onpa se, onpa se tarkasti mitattu! Kuinka ihmeessä?

CINO:

(Liukkaasti) Se on mittaustieteen viimeinen sana, Jos kuitenkin epäilette, antakaa mitata se uudelleen, Saatte varmasti saman tuloksen. Toinen kysymyksenne koski veden paljoutta meressä. - Mittaus meressä tuottaa suuria vaikeuksia, koska vesi on alituisesti liikkeessä, mutta tiede ei liene erehtynyt montaakaan haarikallista tai pikarillista vastatessaan, että meressä on kaksikymmentäviisituhattayhdeksänsataakahdeksänkymmentäkaksi miljoonaa sammiollista, seitsemän saavillista, kaksitoista haarikallista ja kaksi pikarillista .

BERNABO:

(Ihmeissään) Jo nyt on kumma! - Ohichibio, merkitsitkö numerot muistiin?

OHIOHIBIO:

Täsmälleen, Messer Bernabo. *(Kirjoittaa nopeasti)*

OINO:

Tämänkin voitte aivan yksinkertaisesti tarkistaa noutamalla samioita ja panemalla miehet mittaamaan.”Taitaisi vaan olla hieman pitkänpuoleinen urakka! Ja kolmas kysymys.

EERNABO:

(Innostuneena) Niin, mitä helvetissä parhaillaan tehdään? Taitaa olla jotain kauheaa?

CINO :

Ei lainkaan, teidän korkeutenne, vaan siellä vain yksinkertaisesti jatketaan siitä, mihin täällä maallisen vaelluksen päättyessä jäättiin. Eli: haukutaan/parjataan, hakataan, teilataan, seivästetään, hirtetään.

BERNABO:

Sitä ette varmasti ole itse nähneet !

OINO :

En vielä , Messer Bernabo. Mutta tunsin erään hyvin vanhan miehen, jolle sattui hassu: vahinko; Hän kuolla kupsahti ennen aikaan ja joutui pistäytymään tuolla alakerrassa (näyttää sormellaan lattiaa). Kun erehdys huomattiin, hänet paiskattiin takaisin kuolinsänkyynsä, mistä hän sitten reippaana ja kokemuksesta rikastuneena lähti kävelemään.

BERNABO:

(Tuijottaa epäillen Cinoa) Kuulkaas, hyvä kirkkoherra ...

CINO:

(Keskeyttäen) Hän muuten oli se mies, jolta firenzeläinen juttujen ja juorujen kertoja Dante sai ainekset Helvetti tarinoihinsa. Tuo merkillinen mies on, ikävä kyllä, nyt jo lopullisesti kuollut; joten hän ei voi tulla tänne todistajakseni, mutta mikä estäisi teitä lähettämästä jonkun luotettavan miehen. *(Katsoo Chichibiota merkitsevästi, jolloin tämä tuntee olonsa epämukavaksi)* joka kirjoittaisi muistiin kokemuksensa vanhan sarvipään valtakunnasta.

CHICHIBIO;

Herra, luulen kirkkoherramme vihjailevan ilkeämielisesti minuun.

BERN.ABO:

Kirjoita rauhassa, Chichibio *(Tyytyväisenä)* Selviydte erinomaisesti, Pater, tämä on hyvin nokkelaa, hyvin nokkelaa .

OINO

Olen vastaansanomattomasti todistanut kolme asiaa, ne kai katsotaan floriininaroiseksi kappale?

BERNABO:

(Nauraen) En ole tiennyt kään teitä noin sukkelaksi ja rohkeaksi! Suostun, mutta vain ehdolla, että neljäs kysymys onnistuu. Ellei, - rahat tänne. Ajatelkaa nyt tarkoin: Minkä arvoinen minä olen rahassa mitattuna?

(Chichibio tuijottaa suu puoliavoimna, sulka pystyssä Oinoa)

OINO:

Te olette kahdenkymmenenyhdeksän hopearahan arvoinen!

BERNABO:

(Ponnahtaa ällistyneenä seisomaan) Mitä paholaista! *(Loukkaantuneena)* Vainko kahdenkymmenenyhdeksän hopearahan arvoinen? Sehän on vaivaisen kattilan hinta! ·

CINO :
(Papillisen juhlallisesti) Meidän Herramme myytiin kerran kolmestakymrnenestä hopearahasta. Onhan siksi kohtuullista, että teidän korkeutenne on yhtä hopearahaa halvempi.

CHICHIBIO:
(*Huudahtaa ihmeissään*). Totisesti!
(*Bernabo kävelee pari askelta, katsoo sitten tiukasti Oinoa. Mener tämän eteen, jolloin Oino koettaa painaa päänsä alas) ja peräytyä seinään saakka.*)

BERNABO:
Omituista. Eilen olitte kuin puulla päähän lyöty, ja nyt (Vihaisesti huutaen) Mitä pilaa tämä on? Sinä et ole meidän kirkkoherramme Pater Francisko!

CINO:
(*Pelästyen*) Suokaa anteeksi, en ymmärrä mitä tarkoitatte

BERNABO:
En minäkään ymmärrä yhtään mitään. (*Kävelee kiivaasti keskelle huonetta*) *Chichibio*, onko hän meidän kirkkoheramme?

CHICHIBIO
(*Nousee ja kumartaa*) Luvallanne sanoen hän vaikuttaa, hän on liian viisas!

BERNABO:
Siinä sen kuulit! Vastaa siis: oletko sinä meidän kylämme kirkkoherra, joka sait syyhyn koiriini?

OINO:
(*Peloissaan*) Te-totta kai, teidän korkeutenne. Anteeksi, minun pitää nyt; lähteä, on pari kastettavaa ja...

BERNABO:
Pysy alallasi! (*Kiskaisee hupun Oinon päästä. Oino painautuu melkein kaksinkerroin pelosta*) Petosta kuten arvasin! Kuka sinä olet ? Miten olet tullut tänne?

CHICHIBIO :
Cino, mylläri!

OINO:
Armoa, Messer Bernabo, tähän on vain leikkiä. Tarkoitukseni ei ollut loukata teitä, mutta kun, kun ...

BERNABO :
Mitä, kun?

OINO:
Kai minun on tunnustettava. Kun isäntäni, Pater Francisko ei olisi kyennyt; vastaamaan teidän korkeutenne sangen sukkeliin kysymyksiin, niin hän valtuutti minut edustamaan itseään, olemaan tämän päivän kirkkoherrana .. (*Lankeaa polvilleen*) .Armahtakaa minua ja isäntääni, jalo herra!

BERNABO:
Vai sillä tavalla. (*Chichibiolle*) Mitä sanot, Chichibio?

CHICHIBIO:
Oino on kylän nokkelin arvoitusten ratkaisija ja hänellä on myös paras laulunääni ...

BERNABO:
(*Joka on saanut hyväntuulen takaisin*) Pater Francisko messuaa aina nuotin vierestä.. (*Oinolle*) Nouse! (*Oino nousee seisomaan*) Vastauksesi olivat hyviä, ja minä rankaisen sinua ja isäntääsi toisella tavalla! Saat jatkaa kirkkoherran virkaa tästä päivästä eteenpäin,

CINO :
(*Pelästyen*) Mutta, hyvä herra minähän olen vain ...

BERNABO:

Kirkkoherra! Merkitse muistiin, Chichibio (huomaa jotain näyttämön ulkopuolella) Hei mies, mitä siellä hiiviskelet! Pysähdy! *(Kiiruhtaa näyttämön taakse.) (Oino huomaa siellä myös jotain ja vetäytyy varjoon. Chichibio kurkottelee innokkaana paremmin nähdäkseen)* (Bernabo taluttaa Oinon vaatteisiin pukeutunutta Pateria korvasta näyttämölle. Tämän kasvoja peittää osaksi suuri olkihattu, Pater on kovin peloissaan ja koettaa muuttaa ääntään)

PATER:

(Uikuttaa) Voi voi voi, jalo herra, en ole varas enkä murhamies! Päästäkää minut !

BERNABO:

Chichibio, tunnetko tärmän lurjuksen? *(Bernabo tuntee kyllä)*

CHICHIBIO:

Vaatteet ovat ainakin Oino-mylläriin ...

BERNABO:

Vai niin, olet siis varastanut mylläriin vaatteet,!

PATER :

Taivaan tähden, en ole, varas! Minähä olen, olen Oino mylläri!

BERNABO:

(Chichibiolle) Kai hän sitten on mylläri kun niin vakuuttaa. Taisit tulla katsomaan, miten isäntäsi Pater selviytyy niistä neljän floriniin kysymyksistä?

PATER:

Niin, sitä varten minä tulin ja nyt en halua mitään muuta kuin päästä takaisin myllyyn ...

BERNABO :

Merkitse muistiin, Chichibio: Ei halua mitään muuta kuin päästä myllyyn!

OINO:

(Astuen Paterin viereen) Jalo herra, tämä on...

BER NABO:

On hyvin lystikäs tilanne, aiotte kai sanoa? Samaa mieltä olen minäkin. Aamu on ollut, erittäin onnistunut. Jääkää hyvästi, kirkkoherra, pistäytykää usein luonani, ehkä keksimme jälleen uusia nokkeluuksia. (Ojentaa kätensä, johon Pater aikoo arasti tarttua. Bernabo sysää kuitenkin käden syrjään ja puristaa Oinon kättä. Pater seisoo vieressä käsi vieläkin ojossa, tajuamatta ensin mitään. Bernabo lähtee hymyillen häyttämöltä; Chichibio istuu kirjoittamaan.)

(Cino ja Pater seisovat hetken rinnakkain tietämättä, mihin ryhtyä. Oino tajuaa tilanteen humoristisuuden)

OINO:

(Puhuen papillisen isällisesti) Kas niin, Francesko-mylläri, asia täällä on loppuun käsitelty. Mikä ihana herranpäivä nyt taas onkaan. Aamiaiseni aikana voit kantaa loput säkit myllyyn.

PATER :

Mi-mitä? Mitä sinä uskallat !

OINO:

Älä hikeenny, Francisko. - Hyvästi, kir juri Chichibio, rauha sinulle, Minun on lähdettävä, ja kävellessäni mietin saarnaa : Jotka ovat alhaalla vaeltaneet, heidät pitää ylös nostettaman *(Kävelee arvokkaasti pois näyttämöltä)*

(Pater on tuijottanut Oinoa kuin mielenvikaista.)

PATER ;

(Chichibiolle) Sano minulle, onko tuo mies hullu!

CHICHIBIO:

Ei toki; vaan meidän kunnioitettu kirkkoherramme.

PATER:

(Paiskaa raivoissaan hattunsa maahan ja hyppii tasajalkaa sen päällä) Tämä, tämä, tämä on sentään: kyllä minä sille lurjukselle näytän! (Juoksee Oinon jälkeen nyrkkejään puiden)

(Valo sammuu näyttämöltä, vain Chichibion pöytä valossa kuten aivan alussa. Esirippukin sulkeutuu hiljaa)

Esiripun edessä Chichibio kirjoittaa kuten näytelmän alussa.

CHICHIBIO:

... Ja olen nyt tarkoin merkinnyt muistiin kaiken mikä liittyy tähän hauskaan aamupäivään kesällä, Anno Domini 1390, kuten herrani ja isäntäni Messer Bernabo oli tehtäväkseni antanut.

Piste. Tämä jääköön tuleville sukupolville pieneksi opiksi siitä, että jos ihminen on viisas ja hän kaikella tavoin pyrkii kehittämään sukkeluutta ja nokkeluutta, seuraa siitä hänelle paljon hyötyä ja huvia elämänsä aikana.

(Valo sammuu ja Chichibion puhe häipyy kuulumattomiin.)

L O P P U

Mylläri ja kirkkoherra

Tässä kuvatus näytelmän tapahtumat sijoittuvat **Milanon lähelle herttuan palatsiin vuonna 1390.**

Rooleissa Milanon herttua, kirkkoherra Pater Francisko, kirkkoherran mylläri OINO ja herttuan kirjuri Chichibio.

Ihmisen hinta

Ihmisen hinta-näytelmässä on sama juoni pohjalla kuin tässä näytelmässä **Mylläri ja kirkkoherra.**

Siinä tapahtumat sijoittuvat **Turun linnaan ja Raison pappilaan vuonna 1558.**

Rooleissa Juhana herttua, Raison kirkkoherra Isä Johannes, Kirkkoherran mylläri Hartikka ja herttuan kirjuri Aatami Kynä.

Myös tämä näytelmä löytyy osoitteessa **www.uskokemppi.fi**